

Redakcija, uprava: Ljubljana, Kopitarjeva 8. Telefon 23-61-23-64.

SLOVENEK

AVGUST - 1944

26 SOBOTA

Heftige Strassenkämpfe in den westlichen Stadtteilen von Paris

Im Süden der Ostfront kämpfen sich die deutschen Truppen auf Pruth und Sereth zurück — Der Erfolg unserer U-Boote im Nordmeer: Am 23. Aug. ausserdem ein Hilfsflugzeugträger u. 4 Zerstörer versenkt

DNB. Aus dem Führerhauptquartier, 23. August. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Im Raum nordwestlich Paris folgte der Feind mit starken Kräften von Westen nach Süden unseren Divisionen, die sich in Richtung auf den Unterlauf der Seine abgesetzt haben. Besonders heftig war der Druck südlich Elbeuf, wo im Verlauf des gestrigen Tages eine Frontlücke im Gegenangriff geschlossen wurde.

Westlich Paris trat der Feind, von zahlreichen Panzern unterstützt, zum Angriff an und drang bis an den westlichen Stadtrand vor. In den äusseren Stadtteilen sind heftige Strassenkämpfe entbrannt.

Versuche des Gegners, westlich Melun die Seine zu überschreiten, wurden im Gegenangriff zerschlagen. In einem Abschnitt halten sich noch feindliche Kräfte auf dem Ostufer des Flusses.

Im Raum von Toulon und Marseille wird weiter erbittert gekämpft. In einzelnen Stützpunkten verteidigten sich unsere Besatzungen, von Küstenartillerie wirksam unterstützt, und ermöglichen dadurch Absetzbewegungen aller übrigen Truppen in Richtung auf Lyon.

Vorpostenboote versenkten vor der Schelde-Mündung ein feindliches Schnellboot und schossen mehrere andere in Brand. Nach hartem Kampf ging dabei ein eigenes Boot verloren.

Im belgisch-französischen Raum wurden 202 Terroristen im Kampf niedergemacht.

Das Vergeltungsfeuer auf den Grossraum von London wurde bei Tag und Nacht in verstärktem Masse fortgesetzt.

griffe der Bolschewisten zerschlagen. Im Weichselbrückenkopfnordwestlich Baranow haben unsere Infanterie- und Panzerdivisionen, von Fliegern und Flakartilleriesverbänden wirksam unterstützt, feindliche Durchbruchversuche nach Norden in harten Abwehrkämpfen und erfolgreichen Gegenangriffen vereitelt.

Westlich Moudon scheideten wiederholte feindliche Angriffe, auch nordöstlich Walk blieben erneute Angriffe der Bolschewisten erfolglos. In mehrtägigen Kämpfen wurde hier der Ansturm von 10 sowjetischen Schützendivisionen, die durch Panzer- und Granatwerferverbände verstärkt waren, abgeschlagen.

Bei einem erneuten Luftangriff auf einen nordnorwegischen Marinestützpunkt wurden von Marineflakartillerie und Sicherungsfahrzeugen 20 britische Flugzeuge abgeschossen.

Nordamerikanische Bomber griffen mehrere Orte in Nord- und Mitteldeutschland sowie im Sudetenland und in Böhmen an.

Im Südosten der Ostfront kämpften sich unsere Truppen, nachdem Teile der rumänischen Verbände auf Aufforderung der königlichen Verschwörer-Cligue den Widerstand gegen die Bolschewisten eingestellt haben, weiter auf Pruth und Sereth zurück.

V Vislinem predmestju severozahodno od Baranova so naše pehotne in oklepniške divizije, ki jih uspešno podpirajo letalci in oddelki protiletalskega topništva, v hudih obrambnih bojih in z uspešnimi protinapadi preprečile sovražne prebijalne poskuse proti severu.

Zahodno od Modohna so se izjalovili ponovni sovražni napadi. Tudi severno od Valka ponovni boljševiski napadi niso imeli uspehov.

Boji pri spodnji Seini in jugovzhodno od Pariza

Berlin, 24. avg. V sredo je bilo težišče britanskih in ameriških napadov na področju zapadno od spodnje Seine in jugovzhodno od Pariza. Močan britanski napad ob Touquetu ob obeh straneh Pont l'Évêque, pri Lisieuxu ter pri Orbecu. Glavni sunki so sledili na teh področjih ter so se z izgubami za sovražnika zrušili. Posebno ogorčeni so bili boji severovzhodno od Lisieuxa. Južno od mesta je napravil sovražnik dva vdora, proti katerima so v teku protikučpili. Amerikanci so istočasno napadli zapadno od spodnje Seine z juga ob obeh straneh Evreuxa.

Majhno mesto Conches je bilo z osmihi zaporednimi napadi angloameriških bombnikov skoraj popolnoma porušeno. Preko razvalin so se sovražni oklepniški klini pomaknili nekoliko proti severu. Pri Evreuxu sovražni napadi niso imeli uspeha. Vzhodno od mesta je nasprotnik po težkih bojih napredoval ob Euri proti spodnjemu toku Avre. Tankaj so se razvili zelo težki boji.

Nepregledno gozdno in grmičasto ozemlje zapadno od spodnje Seine nudi mnogo možnosti za boj v hitro ustvarjenih odpornih gnezdih. Silni pa tudi nasprotnika k močni uporabi njegovih oklepniških in bombniških oddelkov. Od jutra pa do mraka pretresajo bombe normanske gozdove. Nad njimi vise oblaki dima, v njih pa silijo nemški navadni in oklepniški grenadirji sovražnika čisto le z nekaj strojniciami, da razvijte vse svoje močnice.

Primer za to nam je nudila te dni obramba sovražnega prebijalnega poskusa pri Leiglu. Ze pričetku svojega sunka so naleteli sovražni oklepniški na nemške tigre. SS Oberscharführer Holte, ki je bil z nekaj tigri skrit v gozdu, je dal takoj povelje za protinapad. Brzina, s katero so nemški oklepniški udarili, je bila odločilna za izid boja. Tik pred 12. uro sta trčila oba oklepniška klini drug na drugega. Pod silovitim ognjem ameriških Shermanov, ki so bili številnejši in ki so pod zaščito svojega topništva pritakovali nemški sunek, so pričeli tigrji svoj napad. Boj je divjal v goščavi in v gozdu ob robu ceste. Sovražnik ni napredoval niti

za korak, tudi se mu ni posrežilo, da bi se osvobodil tigrov, ki so s spretnim namestitvijo vedno znova nadaljevali obrambni boj. Ko je moral poveljnik po sedmih urah končno prekiniti boj, da bi obnovil zalogo municije in pogonskih sredstev, je gorelo sedem Shermanov. Poleg njih je ležalo več uničenih vlačilcev in tovornih avtomobilov, ki so vozili streljivo in gorivo za sovražno oklepniško skupino.

Tako se je ob ozki normanski cesti pri Leiglu zaradi junaštva peščice odločnih mož izjalovil široko zasnovan severoameriški oklepniški sunek, ki bi ga bilo v primeru, da bi se polno razvil, mogoče ustaviti le z največjim naporom.

Ob Seinskem loku severno od Mantesa je skušal sovražnik razširiti svoje predmostje z napadi pri La Roche-Guyonu proti severu. Sunki so se izjalovili. Nemške čete so nadaljevale s svojim, že prejšnjega dne pričetim protinapadom, zavzele kraj ter pridrle preko Seine v veliko rečno koleno, ki so ga očistile.

Novi ukrepi za totalno vodstvo vojne

Berlin, 24. avg. Državni opolnomočenec za totalno vodstvo vojne dr. Goebbels je objavil, da se je nemško kulturno življenje tudi v petem letu vojne nadaljevalo v obsegu, v katerem ni bilo v drugih vojskujočih se državah niti v miru. Dočim sta Anglija in Združene države zapri in razpustili svoje pomembne opere, orkestre in ostale kulturne zavode že kmalu po pričetku vojne, se je nadaljevalo kulturno življenje v Nemčiji doslej v normalnem, deloma celo v ojačenem obsegu. Zaradi totalnega sodelovanja nemškega naroda v vojni so postale tudi na tem področju potrebne globoke omejitve. V bodoče bosta le še film in radio prinašala kulturne vrednote, zabavo in razvedrilo vojakom na bojišču in delujoči domovini.

Proste sile bodo, v kolikor so sposobne za boj, dodeljene borbenim oddelkom. Vse ostale bodo uporabljene za oboroževalno in vojno izdelavo.

Nemško letalstvo je nadaljevalo svoje uspešne napade na pontonske mostove in zbirališča čet. Jugovzhodno od Pariza so pritiskale severoameriške divizije na področju severozahodno od Etampesa nadalje proti Seini, ki so jo dosegle pri Cordeilu in Melunu. Ob Yonni so se razvili novi boji pri Seusu. Sovražni oklepniški izvidniški oddelki, ki so mesto obšli, so napredovali dalje proti vzhodu. Boji še trajajo.

Na južni francoski obali je pritiskal nasprotnik preko srednje Durance proti severozapadu v smeri k spodnjemu Rodanu. Za sunke je na razpolago le nekaj gorskih cest, na katerih so se razvili težki boji z napredujočimi sovražnimi oklepniki. Ob obali sami so se vršili boji zapadno od Cannesa, pri La Bocci in v Toulonu. Tu je uspešno angloameriški oklepnikom zasesti nekaj hišnih blokov ter se prebiti do mornariškega poveljstva, kjer so branilci sovražnika v bojih iz bližine krvavo odbili. Luka je še nadalje ostala v nemških rokah.

Vsi orkestri, glasbene šole in konservatoriji bodo razen nekaterih vodilnih, ki služijo tudi radiu, prenehali s svojim umetniškim delovanjem. Umetniške razstave, tekmice, akademije, umetniške šole ter zasebne umetniške in slikarske šole bodo zaprte. Izdajanje leposlovnih, zabavnih in slične literature bo prenehalo. Nadaljevalo se bo le še izdajanje prirodnoznanstvenih in tehničnih del, oboroževalnih in šolskih knjig ter gotovih političnih standardnih del.

Zato bodo lahko številne založbe prenehale s svojim delom in dale oborožitvi na razpolago mnogo strokovnih sil. Dnevni tisk bo nadalje skrčen. Ustavilo se bo izdajanje tedenskih ilustriranih časopisov, z izjemo dveh najvažnejših.

Minister za znanost, prosveto in ljudsko vzgojo naj izdela načrt za omejitve, oziroma delno ali popolno ukinitve številnih naprav na vzgojnem polju.

S 16. oktobrom 1944 bodo uvedene nove živilske nakaznice, ki bodo združile dosedaj posamezno izdane nakaznice za kruh, meso, mast itd. S tem bo prihranjenih okrog 300 milijonov živilskih nakaznic, kar predstavlja mnogo papirja in številne delovne sile.

Za popolno izkoriščanje delovne sile bo znašal delovni čas v urah javne uprave in v gospodarskih uradih tedensko najmanj 60 ur. Nasproti vojakom na bojišču je pravično, ako se tudi domovina odpove dopustom. Zato odreja takojšnjo splošno zaporo vseh dopustov.

Prepoved strank na Madžarskem

Budimpešta. Madžarski poročevalski urad javlja: V današnji številki madžarskega uradnega lista je bila objavljena uradna uredba, ki s takojšnjo veljavnostjo razpušča vse politične stranke ne glede na njihovo politično zadržanje. Vsako politično delovanje je prepovedano. Premoženje strank je policijsko zaplenjeno in zavarovano. Za prekršitev te odredbe so zagrožene težke kazni. Uredba stopi takoj v veljavo.

Izdajstvo romunskega kralja

Narodna romunska vlada ugotavlja: Značilno je, da je natisnjena na prvem mestu kraljevega poverja izjava, da se sprejeli moskovske »mirovnne pogode«. To pomeni, da je pletla ta zločina peščica za hrabro uradno vlado svoje niti z Moskovo, torej z romunskimi sovražniki, proti katerim se je dežela skušala boriti s krvjo svojih najboljših ob strani nemških vojakov za rešitev svoje življenja in svoje svobode.

Romunski kralj in njegovi pomočniki so hoteli v najodločilnejši usodni uri zadati svojemu narodu nož v hrbet, čeprav točno vedo, da bi pomenil zlom romunskega življenjskega boja prenehanje in uničenje romunskega naroda. Ljudje, ki so se zbrali s kraljem na čelu, so politični banqueroti, ki nimajo kaj tvegati in ničesar izgubiti.

Brez pomisleka bi povedli romunsko ljudstvo v boljševisko suženjstvo, da bi se nato po prejemu svojega judovskega plačila umaknili s pozornice. Dva znana politika sta dala svoji imeni kot napieno desko za to »vlado«: Bratianu in Maniu. Prvi je znan kot anglofilski diplomat stare šole in je star spletkar, dočim je videl Maniu, že odkar je Romunija v svojem boju za svobodo, svojo nalogo le v tem, da je sabotalril vse ukrepe maršala Antonesca.

Gotovo je, da so si boljševiski že vnaprej zagotovili svoj vodilni vpliv, kot vedno pri takih izdajalskih mahinacijah. Tako se pojavlja sedaj neki Patrescanu, ki velja kot opolnomočenec Moskve. On je kot glavna oseba v komplotu gotovo poklican, da zastopa v Romuniji moskovsko stvar. Nobenega dvoma ni, da se komunisti in levičarski socialisti smatrajo za predstražje Moskve in da bodo, kakor bitno pride povelje iz Kremlja, storili vse, da bi čim hitreje in temeljiteje izvedli izročitev Romunije boljševismu.

O načelih vojnega vodstva

Berlin, 25. avg. »O načelih vojnega vodstva« piše minister dr. Goebbels v najnovejši številki tednika »Das Reich«. Označuje kot neizbežno, da nastopajo v kritičnih trenutkih vojne položaji, v katerih izgleda, kot da nasprotuje vrsta argumentov, ki izhajajo iz napačne močnosti, višji uvidenosti narodnega vodstva. Prav tu pa mora potem poseči vmes velika zgodovinska vodilna osebnost. Zvestoba in čast, tako nadaljuje minister med ostalim, sta načeli vojnega vodstva, ki sta povsem nerazdružljivi in se zato o tem sploh ne da več razpravljati. Kakšen pomen pa bi potem imela prisega na zastavo, če bi se je lahko vsak z ozirom na vojni položaj ali po svojem lastnem mnenju odrekel in šel svojo lastno pot. Veliki zgodovini uspehi narodov držav v preteklosti in sedanosti slonijo v glavnem na tem, da so ostali zvesti svojim načelom tudi in ravno takrat, če so bili ogroženi in če je kazalo, da so izgubili moč. Mi smo videli tudi v tej vojni druge narode kot sware primer, da je vodilo nasprotno stališče prav kmalu do grozovite usode narodov, ki so zakrivilo to in se ožigosali pred vso zgodovino. Država brez načel ne more obstajati. Kmalu bi začela v kaos, predvsem v tako razgibanem času, kakor je današnji. Zato je dolžnost narodnega vodstva posebno v vojni, da bdi strogo in neizprosno nad spoštovanjem državnih načel, da jih brani proti ubogim in bogatim, velikim ali malim in da kaznuje tudi najmanjši prekršek proti njim z najostrejšimi in najtrajnejšimi kazni. Kajti če lahko to vojno dobiti in jo bomo dobili, potem lahko odločijo le narod, ki je združen v eni ideji in pod enim vodstvom. Narodni socializem je prinesel s seboj novo pojmovanje našega političnega in narodnega življenja. Sicer lahko kdo zagovarja ta ali oni program, toda nihče ne more trditi, da ni on največja, temveč tudi edina možnost rešitve nemškega naroda. O tem dvomit ni le veleizdajalstvo, marveč tudi izdaja domovine. Več kot navno pa je misliti, da bi se ga dalo nadomestiti z navadnim državnim ustrojem.

Dr. Goebbels je nato omenil 20. julij, ki ga je označil kot zmago državne ideje nad državnim mehanizmom. Stroj odpove takrat, ko stopi na plan živ in razgledan ter politično utrjen človek. Pred ljudskim sodiščem je izjavil eden obtoženih kolovodij, da je bila osnovna napaka vsega upora, da vodilni možje niso imeli pojma, kako daleč je prodrala narodno-socialistična ideja v nemško vojsko in da zato tudi niso imeli pojma o njenem narodno-socialističnem zadržanju. Biti proti državi in proti njeni nosilni narodno-socialistični ideji ali pa ji samo z rezervami stopiti naproti, je lahko danes le slaba in omalovaževanja vredna predpravica nekaterih preostalih zastaranih pojavov, toda kaj ima to skupnega z našim narodom bojnikov, delavcev, kmetov in ravnajočih mož javnega življenja na vseh področjih? Stari svet je dokončno izumrl in ne bo nikdar več vstal. Mi živimo v dobi strojev. Ali damo milijonom nov ideal in smo tudi pripravljani za njega se boriti in nikdar omagati vtem boju, ali pa gredo mno-

žice svojo lastno pot. Zato je tudi potrebno, da postavimo za nje ne glede na stanovske in družabne zveze in prestavo nove vrednote in načela ter da ljubosumno bdimo nad njimi ter da z najtežjimi kaznimi kaznujemo prelom ali izdajo teh načel, ki so sveti ideali naroda in države. Državna tvorba brez načel ne more obstajati v tem viharju, ki gre preko celin in uniči vse, kar ni možno in trdno. Vsaka taka državna tvorba bi propadla in z njo narod, čigar vodstvo je preslabo, da bi varovalo ta načela in jih v potrebi tudi branila z vsemi sredstvi. Vojna, katero smo danes prisiljeni voditi, je v resnici sveta ljudska vojna in od njenega izida zavisi življenje in bodočnost Nemčije. Zato moramo nad tem pazljivo bdeti in paziti posebno takrat, če preli nevarnosti in ko bi bili omahljivi mogoče pripravljeno omahovati v tem mračnem oblaku, ki zatemnjuje obzorje in ko bi izgubili iz vida zvezdo, kateri moramo slediti. To zahteva zakon, na katerega pot smo stopili. Stojti nad nami vsemi, nad narodom, vodstvom in Nemčijo.

Siloviti poulični boji v zahodnih predelih Pariza

Na jugu vzhodnega bojišča se prebijajo nemške čete nazaj na Prut in Seret — Uspeh nemških podmornic v severnem morju: 23. avgusta so poleg pomožne letalonosilke potopile štiri rušilce

Führerjev glavni stan, 25. avgusta. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Na področju severozahodno od Pariza je sledil sovražnik z močnimi silami z zahoda in juga našim divizijam, ki so se odmaknile v smeri proti spodnjemu toku Seine. Posebno silen je bil pritisk južno Elbeufa, kjer je bila večeraj s protinapadom zaprta neka bojišča razpoka.

Zahodno od Pariza je pričel sovražnik s podporo številnih oklepnikov z napadom. Prodrl je do zahodnega mestnega roba. V zunanjih mestnih delih so se razplameli silni poulični boji.

S protinapadom so bili razbiti nasprotni poskusi, za prekoračenje Seine zahodno od Meluna. Na nekem odseku se še drže sovražne sile na vzhodni obali reke.

Na področju Toulona in Marseille se bijejo nadalje ogorčeni boji. V posameznih oporišči se z učinkovito podporo obalnega topništva branijo naše posadke ter omogočajo s tem odmakalne premike vseh ostalih čet v smeri proti Lyonu. Na gorskem ozemlju vzhodno od Rodana se borijo naše bočne zaščitnice s sovražnimi hitrimi oddelki, ki skušajo prehiteti naše premike v dolini Rodana.

Predstražni čolni so potopili pred izlivom reke Schelde nek sovražni hitri bojni čoln in zažgali več ostalih. Po trdem boju je bil pri tem izgubljen en lastni čoln. Na belgijsko-francoskem področju sta bila v boju uničena 202 terorista. Povračilni ogenj na velepodročje Londona se je nadaljeval podnevi in ponoči v ojačenih meri.

K bojem v južni Franciji

Berlin, 25. avgusta. Na področju Toulona napada sovražnik z izredno premočjo. Le z visokimi izgubami se mu je po srečilo zastati nekaj časa v prodrski do peveljstva mornarškega poveljnika. Tam pa so mornarški topničarji v bojih iz bližine krvavo odbili napadalca, tako da je ostala luka v njihovih rokah. Na ostalem južno-francoskem bojišču pritiskajo Britanci in Severnoamerikanci dalje proti severzahodu in proti vzhodu. Njihove premike močno motijo francoski prostovoljci, ki so skušali v Alpah med Rhono in francosko italijansko mejo zapreti ceste, ki so sposobne za premike čet, da bi s tem otežili odmaknitev nemških čet v dolini Rhone. Zato je bilo za nemško vojno vodstvo posebno važno očistiti prelaz Maddalena na francosko-italijanski meji. Ta cesta, ki poteka v višini do 2000

metrov, je vse leto brez snega in je ena najvažnejših zvez med Provenco in ravnino reke Po. Ti prostovoljci so vodili boj zahrbtno na tolovajski način. Ti teroristi se imenujejo Makiji, označa, ki izhaja iz korziške besede, ki pomeni »grmičevje«. Ze samo z to svojo lastno označbo dokazujejo, da hočejo voditi zahrbtno vojno. Kako je bilo upravičeno uničevanje teh tolovajskih skupin, dokazuje že dejstvo, da so našli pri teh južnofrancoskih teroristih tudi dum-dum strelivo, to je strelivo, ki mu odzgaajo svinčene kaptive. S podporo teh tolv Makijev nadaljujejo Britanci in Severnoamerikanci s svojimi nastopi proti spodnji Rohni proti Marzeillu. Tu in dalje proti severu so na več mestih med Rhono in zahodnimi obronki Alp v teku ogorčeni boji.

K dogodkom v Romuniji

Berlin. Diplomatski dopisnik DNB-ja dr. Siegfried Horn piše: Nemški narod je večerjal izvedel o dogodkih v Romuniji. Njegovo ogorčenje nad izdajo dvorne kliske okrog kralja Mihaela je toliko večje, ker nikdar ni dvomil o zavezniški zvestobi romunskega naroda in ko mu je bilo samo po sebi razumljivo, da čim bolj možno podpira romunskega tovariša v orožju. Iz doslej znanih dejstev je razvidno, da je izvršil majhen krog politikov, ki so pristali Sovjetom in zahodnih sil, skupno z dvornim izdajo, ki je grozovit zločin nad narodnim obstojem romunskega naroda in jo kot tako smatrajo in obsojajo ne le nemški politični krogi, marveč tudi vsi romunski narodni elementi. Prva reakcija teh domoljubov je bil oklice na romunski narod in vojsko. Ti krogi so glede na ozadje in na posledice te izdaje ukrenili

edino primerne ukrepe. O nemških protiuokropih, ki bodo sledili, oziroma ki so v teku, sedaj iz razumljivih razlogov še ni možno govoriti, vendar je jasno, da bodo ti ukrepi z ozirom na splošen evropski položaj kmalu in odločno izvedeni. Od kralja Mihaela postavljena izdajalska vlada odtuje predvsem iz osebnosti, ki so socialno-demokratskega in komunističnega prepričanja. Razen Manina in Bratiana, ki sta politično že itak dovolj ožigosana, nobena teh oseb do sedaj še ni nastopila v javnem življenju. Eden prvih ukrepov te »vladec je bil izpostavitve vseh političnih jetnikov, to se pravi, izpostavitve vseh boljševikov in ostalih nemirnih elementov. Pa tudi Sovjeti napredujejo le tam, kjer zasedajo tuje ozemlje pod pretežno osvoboditve in kjer prično takoj delovati izpuščeni politični baciliosci.

Sovjetska igra s Poljaki

Stockholm, 24. avgusta. »Stockholms Tidningen« objavila velik načrt Varšave s točno označitvijo mestnih predelov in hišnih blokov, ki so jih bili zasedli poljski uporniki in ki so jih morali potem zopet izprazniti. Na podlagi informacij, ki izvirajo iz trgov poljskega begunskega odbora v Londonu, poudarja poročilo k načrtu, da je izjavil 31. julija, ko so stali Sovjeti pred Prago, radijo Kosziusko, da je odbila ura za podtalni pokret v Varšavi, ki naj sedaj pokaže, kaj zmoro. Prvega avgusta ob 15. uri je nato »general Borc udaril. Od tega trenutka, poudarjajo izrecno v poljskih krogih v Londonu, so sovjetski topovi na bojišču pred Varšavo prenehali streljati, pričakovane sovjetske pomoči pa ni bilo. Na-

mesto tega je Moskva obdoličila varšavske vojake, da so delovali predčasno in brez stika s sovjetsko armado. Pod temi pogoji se je boril podtalni pokret v Varšavi v brezupnem boju proti velikim nemški premoči. Poljske izgube so bile grozne. Stockholm. V londonskih političnih krogih pravijo po poročilu londonskega dopisnika »Svenska Morgonbladeta«, da so Sovjeti pozvali Poljake, naj se upro in da so zato tudi dolžni, da jim pomagajo. Povprečen Slovak v ulice ne razume, čemu Sovjeti, ki so le nekaj kilometrov oddaljeni od mesta, ne dobavljajo poljskim oddelkom v Varšavi nikakega orožja.

Boji v Italiji

Berlin, 25. avgusta. V Italiji je prišlo 23. avgusta na področju ameriške pете Armade do živahnega izvidniškega delovanja. Sovražnik je izvedel več izvidniških sunkov jugozahodno od Pise, vzhodno od Pontedere in pri San Romanu na levem bregu reke Arna. Nemške prednje postojanke pa so deloma v silnih bojih ter z visokimi izgubami za nasprotnika odbile vse ameriške napade. Nasprotno pa so bili zelo uspešni podvigi nemških napadalnih skupin. Poleg važnega izvidniškega gradiva so dobili tudi številne ujetnike. Na področju osme armade so izvedli Britanci s šibkejšimi silami med Lastro Signo in zahodnim robom Florenee več brezuspešnih sunkov. Severno od Arezza pri Chittignanu in ob Monte Porestu so se po trdih bojih izjavili vsi ponovni sovražnik napadi. Jugovzhodno od tod so obkolile napadale skupine grenadirjev neko važno naprej potisnjeno britansko oporišče, ga uničile ter zajele vse posadko. Po uspešno izpolnjeni nalogi so se vrnile brez izgub nazaj na svoje postojanke. Na jadranskem obalnem odseku do sedaj boji niso ponovno oživeli. Oboje-stransko so bili izvedeni le izvidniški sunki. Nemško topništvo je na vsem bojišču uspešno obstreljevalo sovražnikove premike čet in oskrbovalne prevoze.

K razpustu strank na Madžarskem

Budimpešta, 25. avgusta. K razpustu vsih političnih strank in k prepovedi vsakega strankarskega delovanja piše »Pester Lloyd«: »V dramatično razgibanih vojnih ža-

sih, v katerih se bije boj za odločitev, je treba odstraniti vse motilne razloge. Takšen motilni razlog je tudi delovanje političnih strank. Madžarska vlada skrbi predvsem za veliko nalogo obrambe dežele, pri čemer upošteva spoznanje, da napravi le enotnost narod močen, vzdržen in bojevit. Zato je odredila vlada takojšnjo ustavitve vsakega strankarskega delovanja. Prebivalstvo je že dolgo pričakovalo ta odločilni korak, ki je v skladu z odločilno dobo, v kateri živimo. Po tem ko ni več nobenih razprtij in nobenih razdvajalnih momentov, obstoja le še ena volja, volja za moč in boj. Sedaj, ko je izvršena ta korak, bo lahko vsak brez vpliva posameznih strank sledil vodstvu države.«

Churchillovi nasveti begunskim Grkom

Bern. Kot poroča Reuter, je imel angleški ministrijski predsednik Winston Churchill v Italiji razgovor z ministrskim predsednikom grške begunske vlade Papandreou, na katerem je prišlo do popolnega zedinjenja obojestranskih pogledov na Grčijo. Kakšno je to zedinjenje in kaj bo rezultat teh razgovorov, za svetovno javnost pač ne more predstavljati nikake tajnosti. Tudi ta razgovor je bil nečuvno popolnoma v skladu z onim, ki jih je imela Velika Britanija v zadnjem času z zavezniškimi malimi narodi. Dovolj je, ako se spomnimo na primer bivše Jugoslavije, pa bomo tudi v tem primeru takoj vedeli, kakšne nasvete je dal Churchill grški vladi: gotovo je svetovlj pripravljenost za sprejem sovjetskih zahtev, ki hočejo kot znano doseči obsežno ojačanje boljševiškega vpliva v južnoevropskem prostoru.

Naše geslo je: Sovražnikom boj, polovičarjem prezir!

Delati razkroj med domobranci ni le slučajnostna taktika komunizma. To svojo bistveno metodo komunisti uporabljajo že od tedaj, ko so začeli organizirano pripravljati svetovno revolucijo. Komunisti se zavedajo, da bodo mogli nad ljudstvom le takrat zavladati, ko bo versko, moralno in gospodarsko življenje popolnoma na tleh. Samo v takih razmerah se more komunizem razširiti, podobno kakor se usi naselijo le v umazanih. Da bi pa razvoj pospešili, uporabljajo komunisti metodo razkrojenja. Na kratko naj spomnimo le na nekatere primere komunističnega razkrojenja v zadnjih letih pred to vojno. Skoraj po vseh državah so komunisti ljudstvo ščuvali proti oblasti, pretirivali krivice in zanikavali dobre strani. Z dobrimi nameni na ustnicah so se komunisti vrinili v mnoga naša društva, nato pa začeli počasni načrtno blatiti agilne člane in vodstvo. Marsikatero organizacijo so na ta način ohromili. Bistveno za taktiko razkrojenja pa je, da komunisti širijo razdor kolikor mogoče neopazno in pod videzom nepristranosti. Nekateri komunistični sluge so v naši skupnosti napravili največ razkroja prav pod krinko iskanja resnice. Danes bi hoteli med nami narediti razkroj pod krinko dela za edinstvo. Ker

komunisti tako načrtno skrivajo svojo komunistično pripadnost, je težko soditi, ali bo govoril o tem komunist ali pa kdo od zapeljancev. Zato pa je treba vnaprej še enkrat pibiti: Kdor hoče delati med morilci slovenskega naroda in narodom samim za kakšno pobotanje, je sam sovražnik naroda ter koristi le komunizmu.

Ce bodo komunisti in njih zapeljanci še tako lepo govorili o potrebi narodne sloge, mi vemo, da komunist ostane komunist. Ker pa je komunist, nima mesta v našem narodu. V Ljudski pravici od 13. avgusta je Vida Tomšičeva zapisala: »Razkroj sovražnika ne pomeni nikakega kompromisa s sovražnikom, nikakega pomirjevanja s sovražnikom. Iz prvega sledi, da torej ne gre za nikake spremembe naše linije.«

Cesar ne bo povedala nobena komunistična ovcica pri svojem »razkrojevanju«, je zapisala Tomšičeva. Komunistični hlapci nas bodo hoteli razkrajati po znanih besedah Dimitrova: »Mi bi ne bili marksistični in leninistični revolucionarji, niti učenci Marxa, Engelsa, Lenina in Stalina, če ne bi bili zmoezni popolnoma spremeni svojih taktik in način delovanja, kakor nam to narekujejo okoliščine. Toda vsi ovinki in vse delovanje naše taktike je usmerjeno proti nemu samemu cilju — svetovni revoluciji.« Komunisti bodo nastopali kot nergaške ovcice in zlorabljali zase vsakega omahljivca pod krinko dela za edinstvo. Toda nihče jim ne bo verjel. Tomšičeva je že vnaprej razgalila njih prilizno delovanje.

Mostovi med nami in komunisti so že zdavnaj podrti. Ce bo kdo skušal preplaviti reko med nami in nam delati nered, ga bomo sami »razkrojili«. Naše geslo je: Sovražnikom boj, polovičarjem in sredincem prezir.

Iz Trsta

Lepa zmaga tržaškega rojaka. Pred kratkim so se vršile v Padovi tekme v nagli hoji za narodno prvenstvo. Kot prvi je prispel na cilj tržaški rojak Krešič, ki je prehodil 15 km v eni uri, osemnajstih minutah in 28 sekundah. Vsekakor je zelo častno zastopal svoj klub, namreč železničarski Dopolavoro v Trstu.

Popularni Tonin, znan kot najboljši potapljač brez maske, se je vrnil po daljšem treningu v Benetkah spet v Trst, kjer bo v kratkem nastopil. Njegovo pravo ime je Anton Popovič-Del Prete in je v Benetkah zdržal več kot dve minuti in pol pod vodo ter s tem potokel vse dosedanj rekorde. V mestu vlada za njegove nastop, ki se bo vršil pod nadzorom zdravnikov, zelo živahno zanimanje.

Boginja zavezanih oči je bila zadnje dneve kaj radodarna. Gospod Ekner je plačal petdeset lir in stavil na eno samo številko. Sreča mu je bila naklonjena in za petdeset lir je zadel 15.000 lir. Še večjo srečo pa je imel neki doslej še nepoznani mladenič, ki je igral ambo in terno, plačal za vsako po 25 lir in zadel 135.000 lir. Pri vsem tem pa je zanimivo, da je stavil eno številke, ki so se mu skombinirale zvečer pri igri domine in na te številke tudi zadel!

Avtomobil v plamenih. V ulici Canova je vsled plina, ki se je pojavil zaradi preveč ogretega motorja, nenadoma eksplodiral bencin. V trenutku je bil ves avlo v plamenih. Na kraj nesreče so prihiteli tudi gasilci, ki pa so lahko le izolirali požar v toliko, da ni bil nevaren bližnji okolici. Avto sam pa je popolnoma uničen.

Nesreče. V Veltrinovi ulici je v uradu Rdečega križa za prvo pomoč padel kurjač Ivan Križman tako nesrečno, da se je precej potokel po obrazu. Moral se je zateči v bolnišnico. — Ker ni ubogal ponovnih pozivov tramvajškega poveljstva, se je obsesil na tramvajsko stopnico Janez Moscottj in z nje padel ter se pri tem poškodoval tako, da je moral za teden dni v bolnišnico. — V bližnji hiše je iz neznanega vzroka padel Miklavž Grova, stanujoč pri Sv. Ivanu in se precej potokel po čelu. — Utopljenec, katelega so našli prejšnji teden blizu Parenca v Istri, se piše Viktor Bergliaffa. Je star 37 let in doma iz Milja. — Mesar Viljem Cernotti je delaj v mesnici na Garibaldijevem trgu in se pri tem lažje poškodoval in porazel po prstih in levi polahli. — V Sterpetovi ulici se je pri delu poškodoval mehanik Emil Pirbac. — Pred hišnimi vrati svojega stanovanja v Battistijevi ulici šte. 20 je padel Bruno Cunjia in se precej težko poškodoval.

V nedeljo 27. avgusta bo v Rovtiah nad Logatcem protikomunistično zborovanje. Začetek ob 9 zjutraj. K zborovanju vsi vabljeni!

Iz Gorice

Duhovniška vest. C. g. Marc Albert, novomašnik, je bil imenovan za kaplana v Korknem.

Dr. Johann Buchmüller je bil imenovan za svetovalca v mestnih zadevah (Stadteraterja) pri gorški občini ter je svoje mesto že nastopil. Usvolilci ga je v petek 18. avgusta prefekt grof Pace v navzočnosti nemškega Beraterja in zastopnikov mestne občine.

Desetletnica gorškega knezonadškofa mons. Margottija. V septembru bo preteklo deset let, odkar je sedanji gorški knezonadškof mons. dr. Margotti zasedel gorško kofovsko stolico. Ob tej priliki bodo lepe svečanosti, ki bodo trajale od 21. do 24. septembra. V vseh gorških cerkvah bodo vse dni molili rožni venec; poleg tega bo več govovor. 24. septembra pa bo v vseh cerkvah slovena avmaša in Te Deum.

Bojži mlini... »Goriški liste« poročajo da je pri čiščenju na Banjski planoti padla pri Cepovanu zloglasna komunistka Ana Marija Pervanja, doma s St. Vikiš gore. Po najnovejših podatkih ima ta posebnela zver, ki je bila tudi sodnica v znanem cerkljanskem pokolju meseca februarja, približno 300 umorov na vesti. V Primorju je bila krvočolna ženska znana pod imenom »Goriški Dakic«. Okrožni vodja in glavni terencev v Baški dolini na Tolminkem je bil mizarski mojster Kogoj s Kneže. Bil je vnet komunist in je vsa povojna leta širil svoje zle nauke po naših brilih. Ko se je pojavila OF, je postal njen glavni steber. S svojim brezvestnim početjem si je nakopal mnogo težkih grehov in je povzročil mnogo gorja. Po zanesljivih poročilih je v zadnjem času spoznal grozote, ki jih je prinela od komunistov izzvana državljanska vojna. Pod pezo tega spoznanja se mu je omračil um. Zhežal je s Kneže na Sentvidnu goro in begal po gozdovih. Pri tem se je spotaknil in ubil. V presledku trenh dni sta žalostno končala ova vodilna komunisti na Tolminkem, Pervanja in Kogoj. Ali je to samo slučaj?

Obvestila prehranjevalnega zavoda v Ljubljani

Prodaja mesa

Potrošniki bodo prejeli v soboto 26. avgusta 8 kg govejega mesa proti odvzemu odrezkov št. 3 in 6 Avgustaove živilske nazknice, izdane od Mestnega preskrbovalnega urada v Ljubljani.

Mesarji morajo biti v soboto 26. avgusta točno ob 9 dopoldne na Mestni klavnicl zaradi dodelitve mesa. — Meso bodo prodajali v soboto popoldne od 15 do 19.

Delitev krompirja

Potrošniki mesta Ljubljane naj dvignejo taktaj še po 2 kg krompirja na odrezek št. 4 in 5 nove nazknice za krompir.

Poleg tvrdk, objavljenih dne 23. t. m., dele krompir se »Ekonoms. Kolodvorska ulica, Konsumna druživa Vič, Konzuma zadruga, Medvedova ulica 36 in A. Druškovič-Illovc, Bernackerjeva 22.«

Delitev zaseke na bolniška nakazila ter težkim in najtežjim delavcem za mesec avgust

1. Upravičenci, ki so prejeli od bolniškega odseka mestnega preskrbovalnega urada v Ljubljani za nabavo masčob v mesecu avgustu 1944 bolniško nakazilo, bodo prejeli: a) olje vsak pri svojem stalnem trgovcu; b) trde masčobe (zaseke) v oeli nakazila količini pri najbližjem spodaj naštetih trgovcev.

2. Delavci, zaposleni pri težkih delih bodo prejeli po 50 g zaseke na odrezek dodatne živilske nazknice za mesec avgust »TD 11 in »TD 12« (skupaj 100 g) pri enem spodaj naštetih trgovcev.

3. Delavci, zaposleni pri najtežjih delih bodo prejeli po 50 g zaseke na odrezek dodatne živilske nazknice za mesec avgust »NTD 18«, »NTD 19«, »NTD 20« in »NTD 21« (skupaj 200 g) pri enem spodaj naštetih trgovcev.

Zaseko bodo delili sledeči trgovci: Kačar, Vodnikovca 87, za severozahodni del mesta (Dravljje, Siska); Avsee, Bežigrad 13, za severni predel mesta (Bežigrad, Brinje); Lunder, Rožna dolina, cesta II-2, za jugovzhodni del mesta (Rožna dolina, Vič, področje Tršanske ceste); Svetina, Kongresni trg 3, za osrednji predel mesta; Kačar, Sv. Petra cesta 67 za osrednji predel mesta;

Sarabon, Zaloška cesta 1, za zahodni del mesta (Vodmat, Moste, Štepanja vas); Pengov, Karlovska cesta 19, za južni in jugovzhodni del mesta (Trnovo, področje Karlovske in Dolenske ceste), ter Nabavljalna zadruga uslužbencev državnih želieznic, Cesta 800 let Ljubljane za upravičence - člana zadruga.

Našteti trgovci bodo delili zaseko po slededem redu: na dan 26. avgusta potrošnikom z začetnico od A do K; 29. avgusta potrošnikom z začetnico od L do S, 30. avgusta potrošnikom z začetnico od Š do Z in zamudnikom.

Poznejše delitve zaseke za zamudnike ne bo, zato naj je upravičenci vsakokrat dvignejo na določen dan.

Odrezke (bone) bolniških nakazil, zbrane in zložene po enaki vrednostih ter kateprijene odrezke dodatnih živilskih nazknic, posebej TD in NTD ter posebej z zeleno in z vialneto črto, oz. z »B« bodo predložili našti trgovi rednim potom obenem z odrezki za vsa ostala živila Mestnemu preskrbovalnemu uradu v palači Bata, na dan, ki jim bo določen.

Preiskba s senom za bodočo zimo

Pozivamo vse lastnike konj in goveje živine v Ljubljani (znotraj bloka), da v enem tednu prijavijo »Previdu« količino sena, ki ga bodo morali uvoziti za prehrano svoje živine do konca aprila 1945. Seno za konje je treba navesti posebej. Pri proračunu se sme vzeti 10 kg na konja, ozir. 12 kg na glavo goveje živine na dan. Odračunati je vsa zaloga, kakor tudi vsa nadomestno krmo.

Dr. Franc Grivec

Nardna zavešt in boljševizem
je samoniklo znanstveno delo ter je kot tako slovenskemu inteligentu neobhodno potrebna

Novo skladbę

Dr. Fr. Kimovec: Stiri za Veliki Smaren. Cena 6 lir, pri skladatelju 5 li. Pesmi so sicer v smislu naslova namenjene za praznik Velikega Smarna, morejo se pa peti, kot prvi opomba, ob kateri koli drugi priliki kot Marjine pesmi sploh, s čimer se njihova uporabnost znatno poveča. Slog pesmi je preprost, ponekod že kar ljudski. Glasovno so razgibane, včasih rahlo polifone. Težav zborom ne bodo delale, zato jih pripravljamo. M. T.

Kulturni boljševizem (Nekaj pogledov v preteklost)

Očitna opredelitev za marksistični svetovni nazor.

Tretja stopnja — odkrit kulturni boljševizem — se je začela, to je bil prevzel uredništvo Juž Kozak. To je bil čas, ko so se v javnosti prvič zaslišali svarilni glasovi proti kulturnemu boljševizmu. Čas »Tujega detetac v drami, ko je protestiral Prosvetna zveza. Na proteste je odgovarjal Zvon v pozí ogorčenega braniča kulture pred navalom avtarkističnih stremiljev (kot je pisal J. Kozak) v naši kulturi. Kulturni boljševizem je postal vse očitnejši. Zvon je prinašal govore s kongresa za obrambo kulture v Parizu, s kongresa boljševiških pisateljev v Moskvi, Brnčičeve kulturno-boljševiške Razgled v sodobni slovenski prozi.

Končno pa je l. 1936, v »Načrtu za uvodnike« urednik javno priznal, da se je Zvon odločil za novo smer, za marksizem in dialektični materializem.

V današnjem boju med zamirajočo staro in vstajajočo novo, kolektivistično kulturo, v boju, ki je o njem govoril v Parizu Benda, ne more nihče stati ob strani. »Mi pa štitimo, da je ravnodušnost do življenja zločin nad našo narodno in osebno svobodo.« (Str. 8.)

In čudno, v tej borbi za narodno in osebno svobodo ne gre več, kot smo bili vajeni slišati doslej, za absolutno, čisto, netendenčno umetnost. Gre za svetovnonazorno opredelitev. »Bolj kakor kdaj zahteva danes čas, da sprejmemo in vodimo borbo, da opredelimo svoj svetovni nazor« (str. 9). Pojem svobode, o katerem se je toliko govorilo, ki se ga je kulturni boljševizem posluževal za penetracijo, dobi v Kozakovih opredelitvi novo vsebino: »Zato ne priznavamo pojma »svobodni nazor« več v starem smislu, da bi dogmatičnemu nazoru, ki pa predpostavljala v sebi vse razvojne možnosti, odrekli svobodnost.« (Str. 9.) To se pravi: izpovedujemo vero v resničnost marksizma, podvržemo se njegovim dogmam, to je naša svoboda, to je naša svobodnost; temu naziranju bomo tudi dali jasnega izraza v reviji: »Svetovnonazorsko dojemanje družabnega življenja izpreminja tudi obliko slovenskim revijam.« (Str. 10.)

Padla je zadnja maska. Jasno je bilo rečeno: hočemo kulturni boljševizem. Sledila je poplava sestavkov v prozi, pesmi, esejev, ocen, poročil o kulturnih dogodkih po svetu, vse v luči kulturnega boljševizma.

Posebno pozornost je Zvon posvečal

boljševiški literaturi. Poročal je o kongresih evovjskih pisateljev, o vsakovrstni literaturi, ki je izhajala v Sovjetski Zvezi, o boljševiškem gledališču in otroškem kinu, o obletnicah Puškina in Tolstoj, o novem pojmovanju njenih del v boljševiški literarni zgodovini, o uspehjih sovjetskega šolstva, o Marxovem in Engelsevem pojmovanju umetnosti, o odlomkih iz boljševiške filozofije, o načrtih sovjetskih pisateljev, o arhivu Maksima Gorkega ...

Treba bi bilo prepisati kazala zadnjih letnikov in navajati citate, da bi videli, kako se je načrtno obračala pozornost slovenskih bralcev v boljševiško Rusijo. Istoačasno je Zvon vztrajno povzdigoval literaturo naših kulturnih boljševikov.

Zelo vidno se je kazalo tudi prizadevanje, uvažati v našo literarno zgodovino dialektični materializem in z njim prekriti podoba naše preteklosti.

L. 1940, ko je Zvon zaključil šestdeseto leto svojega izhajanja, je uredništvo v vabilu na naračbo priznalo, kakšen je bil njegov namen: »zbirati okoli sebe kar največ progresivnih tvornih sil ne oziiraje se na generacije naše narodne individualnosti, naše kulturne in umetniške tvornosti...« Progresivne sile so v komunistični terminologiji sile, ki vodijo v revolucijo. Zbiranje progresivnih sil je priprava revolucije.

L. 1941 se je začela komunistična revolucija, katere so se v velikem številu

aktivno udeležili tudi kulturni boljševiki. V razdobju šestdesetih let, v kratkem razdobju človeškega življenja, so stopili na mesto očetu liberalcev, ki so Zvon ustanovili, sinovi — boljševiki. Izpolnijo se je, kar je nekoč napovedal Mahnič: liberalizem je privedel do revolucije.

Katoliški književniki in kulturni boljševizem.

Ko danes pregledujemo zadnjih deset, petnajst let slovenskega literarnega življenja in vidimo tako močno, neovirano rast kulturnega boljševizma, se začuden sprašujemo, kako je mogel kulturni boljševizem prodrati. Razložimo pa si njegov prodor lahko z istim dokazom, s katerim je Lenin pojasnil zmago boljševikov v ruski oktobrski revoluciji. Ko bi imeli takrat vsaj majhno število odločnih nasprotnikov, ki bi vedeli, kaj hočejo, je dejal, bi nam revolucija ne uspela. Ko bi imeli v naših literarnih krogih vsaj majhno število ljudi, ki bi vedeli, kaj hočejo, in bi odločno nastopili proti kulturnemu boljševizmu, bi mu lahko preprečili prodor. Toda nismo jih imeli. Na katoliški strani se je našlo le nekaj ljudi izven literarnih krogov, ki so odločno nastopili. Naši katoliški književniki pa so nastopali ali preveč boječe, ali pa sploh niso nastopali, ampak so mirno gledali razvoj tako močnega nasprotnika. Veliko večji kakor greh boječega nastopanja ali greh opustitve pa je bil poslednji greh, ki so mu zapadli nekateri, čeprav so se šteli za najprist-

nejše katoličane — sodelovanje v komunistični revoluciji.

Priložnosti za odločen nastop proti pojavu kulturnega boljševizma je bilo nešteto. Tisti pa, ki bi morali nastopiti niso na te priložnosti niti zadel, ker so hodili v smeri, ki se je spopad izmikala. Od Mahniča in Ušeničnika, ki pa nista bila leposlovna ustvarjalca, nismo imeli razen Preglja nobenega močnega katoliškega pisatelja, ki bi stal na radikalnem katoliškem stališču. Odkloni od prave smeri so bili zmeraj večji. Od začetka so mnogi zapadali katoliškemu liberalizmu in eo se tam navzemali občutka manjvrednosti katoliške literature. Ze Mahničev sodobnik Lampe, prvi urednik Doma in Sveta, je hodil po nekoliko drugačnih potih kot Mahnič. Ko je kasneje prevzel vodstvo katoliške literature Izidor Cankar, je začel polemiko z Ušeničnikom o kriterijih pri presoji umetnosti. V polemiki se je pokazalo, da sicer teoretično prav poudarja podrejenost umetnosti etiki, da pa praktične zavrača vrednotenje za »etičnega stališča kot škodljivo pedagoško rezoniranje — (prim. A. Ušeničnik, Izbr. spisi VI., Umetnost in pedagog 173—172.) Tako je Josip Vidmar s svojim tenkim čutom za »svobodnost« smer v umetnosti mogel ugotoviti: »že za časa Iridorja Cankarja je naše katoliško pisateljstvo začelo boj zoper oklep resnice.« (LZ 1930, Idejni temelji sodobne svobodne revije, 260.)

Hud poraz komunističnih tolpa na Blokah

Iz boja je izločenih do dve sto tolovajev, zajet je velik plen

Dne 11. avgusta je odšla 47. četa skupine na Rakeku v smeri proti Blokam, želeč srečati se kje s tolovaji, da bi se jim v smislu najnovejših pozivov in obupnih klicev javila. Pa glejte smolo! Tam za Blokami v zakopih Lisca leži neka četa Ljubljanske brigade in si želi samo eno, da bi se srečala s temi hudimi belčki in obračunala z njimi, kot se je tega dne izrazil komandant čete. »Če govoriš o volku, volk pride.« Na tihem kakor miši so se priplazili domobranci na dvajset korakov, boječ se, da se tovariši ne bi kot po navadi preveč prestarili in ušli. Pa so imeli tokrat srečo. Tolovaji jih niso zapazili. Iz velike bližine so nato hrabri fantje odprli ogenj in v naskoku zavzeli strojnična gnezda, samo obrnili strojnice in udri po komunistih, ki so jo urno skušali pobrisati. Pa se jim ni posrečilo. Četni komandant, politikomisar, nekaj desetstarij in še kakih petnajst tovarišev je obležalo kar na mestu, osem pa se jih je predalo. Tako je bila tolovajska četa v dobri četrti ur popolnoma uničena. Našim hrabrim fantom so prišle v roke 3 strojnice, mnogo pušk, revolverjev in agitacijskega gradiva.

mandant bataljona, bataljonski intendant in še nekaj nad deset tovarišev. Živih je padlo v roke naš 20 banditov. Plen tudi tokrat ni bil majhen. Dve teži strojnice, 3 lahke strojnice, lahki minomet in precej pušk ter ostalega agitacijskega gradiva.

Spet nove »lavorike« Ljubljanske brigade

Dne 16. t. m. je spet udarna skupina z Rakeka napravila pohod na Bloke, ki so jih tokrat komunisti utrčili zasedami, ker so bili po terenih obveščeni, da jih bodo obiskali domobranci. Obrambo sta prevzeli kar dve brigadi, od katerih je bila ena Ljubljanska, ki si je spet spleta novih lavorik in se je z njimi spet okitil dični tovariš major Jaka.

Domobranci 47. čete so kljub zasedam vdrli na Bloke in pogнали v beg obe brigadi. Padlo je ponovno do 20 komunistov in domobranci so zaplenili lahki bacač in nekaj drugega orožja. V boju je padel tudi nek poročnik, komandant bataljona. Tako je v preteklih 10 dnevih junška Ljubljanska brigada kar trikrat odnesla krvavo butico. Od naših fantov je bil le eden ranjen.

Od 1. julija dalje pa do danes je imela samo neka četa II. bataljona po točnih ugotovitvah tele uspehe:

63 tolovajev je padlo, 35 ujetih (skupaj uničenih 98), in najmanj toliko je bilo ranjenih. Zaplenjeno: 5 lahkih strojnic, 22 pušk, 2 lahka minometalca, 4 brzo-strelke, 2 konja, 8 koles, 1 pisalni stroj, več pištol in drugega materiala. Lastne izgube: 1 težje in 1 lažje ranjen.

Kdor drugemu jamo koplje, sam...

Takoj čez nekaj dni pa so junški borci Ljubljanske brigade in Notranjskega odreda sklenili maščevati svoj poraz in napasti Rakek, da slednjič strejo izvor vse svoje nesreče. Ze popoldne so pridrveli v Dolenjo vas pri Čerknici razbojniki Notranjskega odreda, medtem ko so ostale položaje tam okoli zasedle ostale čete. Mislil, da bodo domobranci na Rakeku kar strepetali pred toliko silo, so se držali kar pri belem dnevu kazati ljudem in govoriti o svoji moči in orožju. Domobranci niso čakali napada, ampak so kakor hudournik udriji in Rakeka in ker so našli v Dolenji vasi na bataljon Notranjskega odreda, so planili nanj in ga popolnoma uničili. Ostalih niso mogli, ker je vsa preostala hrabra vojska zbežala v pničnem begu. Na mestu je ostal ko-

Pred dnevi so prišli iz Blok domačini in povedali, da so bile tolovajske izgube na Blokah mnogo večje kot so poročali domobranci. Saj so samo v neki jami na Lisca našli 15 mrtvecev in v neki drugi še okrog 10, medtem ko so na pokopališču pokopali 4, verjetno komandante. S tem so zopet pokazali lepo tovarišstvo, ki vlada pri njih.

Podobno so dokazali svoje »tovarištvo« komunisti v Žužemberku 3. avg. letos, ko so pokopali 41 padlih tolovajev. Šest od teh je imelo lepo izdelane krste, celo z zlatom okrašene; v njih so bili komandanti in politikomisarji. Ostali tolovaji pa so imeli krste iz navadnih neobdelanih desk. Še po smrti se pozna enakost!

Podobno so dokazali svoje »tovarištvo« komunisti v Žužemberku 3. avg. letos, ko so pokopali 41 padlih tolovajev. Šest od teh je imelo lepo izdelane krste, celo z zlatom okrašene; v njih so bili komandanti in politikomisarji. Ostali tolovaji pa so imeli krste iz navadnih neobdelanih desk. Še po smrti se pozna enakost!

Pravi kristjan mora biti samo optimist, ker ve, kam gre.

(Guebrant.)

Koledar

Sobota, 26. velikega srpana: Zoferin, pa-
peš in mučenec; Bernard Ofiški, spo-
znavalec; Abundij, mučenec.

Nedelja, 27. velikega srpana: 13. pobin-
košna; Jofef Kalasanski, spoznavalec in
ustanovitelj reda; Evstallja, devica in
mučenica; Ruf, mučenec.

Lunina sprememba: Prvi krajec ob 0.39.
Herschel napoveduje lepo vreme.

Ponedeljek, 28. velikega srpana: Avgu-
štin, škof in cerkveni učenik; Hermet,
mučenec; Pelagij Emonski, mučenec.

Kino Matica

»Nesmrtni valček« ob 18 in 19.

Kino Union

»Bismarck« ob 16.30 in 19.

Kino Sloga

»Obesito ga« ob 16 in 19.

Lekarniška služba

Nočno službo imajo lekarni:
dr. Piccoli, Dunajska cesta 6; mr. Ho-
čevnar, Celovška cesta 62 in mr. Gartus,
Mostra, Zaloška cesta.

Zdravniška služba

Nedeljsko zdravniško službo bo opravil
od sobote ob 20 do ponedeljka do 8 zj.
mestni višji zdravnik dr. Fran Ciber,
Ljubljana, Stefanova 7, telefon 36-41.

Dolfetu Mavsarju v slovo

Se vedno mi je v svežem spominu, dragi Dolf, naš prvi večer, ko smo se znašli skupaj pod šotori v Smrečkah. Zvečer smo se še pozno ponoči razgovarjali pod šotori. Spoznal sem iz Tvojega odkritosrčnega govorjenja, kako plemenite so Tvoje misli, in kako dobro srce imaš. Spoznal sem iz Tvojega pripovedovanja, da imaš nežno in blagodušečno srce, in prav zato si se odzval ključu domovine, in se s puško v roki upri satanskemu komunizmu.

Mnogokrat je prilika nanesla, da sva bila skupaj v patroli in tudi v bojnih pohodih. Razgovarjala sva se o potrebi načelnega in vzgojnega dela med našimi fanti. Iz razgovorov sem spoznal koliko doberga boš ti v življenju še lahko storil. Tvoj Stvarnik je pa mislil drugače. Ni dopustil, da bi Ti s svojim blagim značajem ter svojim kristalno čistim življenjem še dalje oplajal in plemenitil okolico. Mislil si, da si doma potreben. Zato si prosil, svojega komandirja, da Te opusti; šel si domov osvajat. A to je bilo usodno za Te. Kakor da bi bilo komunizem znano, da si Ti doma, so se zagnali z vso besnostjo na Št. Ruperski protikomunistično postojanko. Napadali, divjali so, a premagati junške sile niso mogli. Zdi se mi, da so iskali samo Tebe. Saj posadka ni imela skoraj nobenih žrtve. A vendar si moral biti Ti žrtev. Bog Ti je hotel prikrajšati poslednje dneve komunističnega divjanja.

Ze izguba Tvojih najdražjih, mame, očeta, bratov in ljubljene sestre Te je globoko pretresla; a vendar si vzdržal, ker si vedel iz vere, da je vse to zemsko, in človek lahko izgubi vsak hip.

S svojo žrtvijo si se uvrstil v vrste slovenskih mučnikov, ki so morali plačati, svojo zvestobo do Boga in naroda s svojim življenjem. Nam pa si zapustil svetel zgled, kdor ljubi domovino, mu ni predraga cena, dati zanjo tudi življenje. Tvoj prijatelj soborec K. J.

Bibliofilska tombola ZP

- 55, 66, 25, 23, 79, 16,
6, 85, 9, 18, 78, 58.

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 26. avgust:
7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji pozdrav, vmes 7.30 Poročila v slovenščini — 7.45 Jutranji koncert — 9 Poročila v nemščini — 12 Plošče — 12.05 Prenos sporoda nemških radijskih postaj: Glasba za premor, vmes 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini, napoved sporoda — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Vaška godba in sopranistka Branka Stigar — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Prenos sporoda nemških radijskih postaj — 18.30 Pregled športnih dogodkov v nemščini in slovenščini — 18.45 Gospodinska ura, Ivanka Veli-konja: Kuharski navedi — 19 Fantje na vasi — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Aktualno predavanje Hansa Fritzschea — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Prenos sporoda nemških postaj — 22 Poročila v nemščini — 22.15 Prenos sporoda nemških radijskih postaj: Konec tedna.

Promenadni koncert

godbe Slov. domobranstva v Ljubljani dne 26. avgusta 1944 ob 19 pred Narodnim domom z naslednjim programom:

- J. Verbič-Vl. Prinčič: »Hural! Narodna koračnica, 2. Füllekruss: »Nordlandsklänge, Ouververture, 3. Schöncherr: »Slovenska nedelja«, ventček. 4. Dr. Cerin: a) »Meditation«, b) »Vera«, valček. 5. Wagner: »Tannhäuser«, odlomki iz opere. 6. Mayer: »Mornarica«, koračnica. — Dirigent kapelnik godbe S. D. nadporočnik g. Leskovar Florijan.

Pravila vzgoja igralskega naraščaja

(K mnenjem okoli šolske predstave »Strahovc«)

Tekom svojega dolgoletnega pedagoškega dela sem vzgojal vrsto igralskih moči, ki so, oziroma so bile na vidnih mestih aktivne v različnih dramskih ansamblih, tako n. pr. v Ljubljani, Mariboru in Trstu ter v Beogradu, Zagrebu, Osijeku in v Pragi. Naj jih naštejemo v abecednem redu: Danilova Mira, Kavčičeva (Pregarčeva), Kraljeva, Mezgečeva, Kukčeva, Pavlinova, Severjeva, Skrbiniškova Majda, Vovkova; Blaž, Brezigar, Furjan, Kavkler, Kosič, Košuta, Kralj, Kreft, Martinčević, Sest, Simenc, Terčič.

Ob predstavi »Strahovc« sta pri občinstvu nenavadno močno uspeli, kar priča pri takšni težki dramati govtovo »prepričevalni občutni igri nastopajočih, čeprav komaj končujejo šolo. Dasi se niso prihajali za priznanje pred zaster zabavljat, so bili aplavzi nenavadno močni in zelo dolgo trajni.

Z ozirom na ta uspeh in vsestransko zanimanje javnosti se bodo »Strahovci« v jeseni ponovili. Milan Skrbinišek.

Še ta teden izide prva knjiga obsežnega romana

Handel-Mazzetti: »STEFANA«
Roman je žudovita slika iz začetka 17. stoletja, poln globokih opisov in pretresljivih prizorov. Čez vse dejanje se razliva čar živo in iskrene vere, ki daje smisel vsemu in ostro loči značaje nastopajočih oseb. Roman je najboljšje delo znane pisateljice, ki ima v svetovni literaturi že slavno ime.

Izšla je aktualna knjiga Petra Poljanca »Sovjetsko gospodarstvo«. Knjiga nam nudi točno sliko nesmotrenega sovjetskega gospodarstva, ki je moralo služiti samo vojni industriji, ki naj bi omogočila Stalinsvo svetovno revolucijo. Po knjigi naj se vank razumniki in vsakdo, ki ga zanimajo gospodarska vprašanja!

Drabne novice

Duhovne vaje za duhovnike. Za prihodnji tečaj, ki bo od 28. avgusta do 1. septembra, je še več ob prostih. Oba pred. gr. duhovnika, ki se žele udeležiti, prosimo, da se še pravočasno prijavijo. Nastlednji tečaj bo v dnevih od 11.—15. septembra.

Gospodinj! Vaša narodna dolžnost je, da se tudi ve borite po svojih močeh proti mednarodnim tolovajstvom, proti krvočelomu komunizmu. Ne pozabite zato opomniti svojih služkinj da se gotovo udeležijo protikomunističnega predavanja, ki bo zaneje v nedeljo, 27. avgusta 1944, ob 17 v dvorani Pokrajinske delavske zveze na Miklošičevi cesti 22. Ve odgovarjate za udeležbo svojih služkinj na tem predavanju.

Vaša dolžnost, gospodinske pomočnice, je, da se v nedeljo, 27. avgusta 1944, točno ob 17 udeležite našega protikomunističnega predavanja v dvorani Pokrajinske delavske zveze na Miklošičevi cesti 22. Z udeležbo pokažite svojo narodno zavest!

Za ranjence slovenskega domobranstva so imenovani gospodje darovali 30.000 lir. Najlepša hvala! Posnemanja vrodol!

Zbiramo peške za ptice. Zasledovanje in pobiranje pevk, strast južnega ljudstva, je vidna že pri C. Petroniju Arbitru v »Poledini pri Trimalhionu«, kakor je v DS 1921. 187 pribil dr. J. Debevec. To smo doznali tudi v Tičistanu. Letos pa je boljše. Dorasličev ali godenščev je mnogo zlasti med škinkavel. Da jim boste mogli s čim postreči, kadar prikašlja med naš teta Čiča, nabirajte vsakovrstne peške, posušite jih na soncu in polražite v krmilnico, kadar bodo letale »bele muhe« naokrog. Ako sam niste ugnatili potolči s hrestačem koščice, se bo že kdo našel, ki namesto vas opravi v parku ta posel. To pozornost ubogi krlitelj paš zaslužijo: če bi nenadno zgnili vsi »sveta«, bi človeštvo v 10 letih od lakote pomrlo. Tako nas uče znameniti ptičeslovec. Pravilo namreč, da bi se mrčes toliko razprodil, da bi nam ugnobil vsu brano. Torej na delo, dokler je še čas. Par mesecev ste že samudili, ako niste polnili svoje sklopce brez našega opozorila. — Ornitoškop.

Učite se strojepljan! Praktično znanje, koristno vsakomur sedaj in v bodoče v zasebnem ali javnem poklicu: Novi eno- in trimeščni strojepljani tečaj (dnevni in večerni) pričenja 28. 29. in 30. avgusta. — Ponek dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. — Lahka desetsturna metoda. — Učnina zmrna. Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Domobranska 15.

Dogodki in novice današnjega dne

NOVI GROBOVI

† Marija Lap. V Ljubljani je umrla po daljši bolezni gospa Marija Lap, po sestrična v Komendi. Pokojnico bodo spremenili k večnemu počitku v soboto, 26. t. m. ob petih popoldne v Zal. kapelice sv. Jožeta, na pokopališče k Sv. Križu. — Naj rajna počiva v miru, preostali nam še iskreno sožalje.

OSEBNE NOVICE

Včeraj sta se v cerkvi sv. Cirila in Metoda poročila gđ. Lucija Bahar, uradnica TBPD in gosp. inž. Boris Černigoj, univ. asistent. Mladina novoročenoema želimo mnogo sreče in božjega blagoslova na njuni novi življenjski poti!

ZGODOVINSKI PABERKI

26. velikega srpana:
1278. l. je v bitki pri Suhih Krutih na Moravskem izgubil življenje češki kralj Přemisl II. Otakar. Po izumrtju Babenberžanov je bil L. 1251 postal vojvoda Avstrije in L. 1260 tudi Štajerske. Na osnovi tedne pogodbe z zadnjim Spanbeimom Ulrikom III. je po njegovi smrti L. 1269 dobil Koroško in Kranjsko o Slovensko marko in postal pozneje še generalni kapitan v Furlaniji. Tako je vladal češki kralj večino ozemlja, kjer prebivajo Slovenci. V sporu z nemškimi kraljem Rudolfom I. Habsburškim pa je podlegel in namesto češke vzhodnoalpske države ee je tu usidrala habsburška Avstrija.

1813 l. se je vnela dvodnevna bitka pri Draždanih, ki je prinesla Napoleonu po usodnem vojnem pohodu v Rusijo (l. 1812) še en vojaški uspeh; premagal je Ruše in Pruse in jih prisilil k umiku. Toda koalicije se je pridružila še Avstrija, Švedska in Anglija in po neuspešnih mirovnih pregovorih v Pragi so zavezniški z združenimi močmi porazili Napoleona v »bitki narodov« pri Lipskem (16. 18. in 19. oktobra 1813. l.).

Bibliofilska tombola ZP

- 55, 66, 25, 23, 79, 16,
6, 85, 9, 18, 78, 58.

so nove številke za tombolski dobitek.

Tombolo zadene, kdor ima prečrtane vse številke na tablici.

V nedeljski številki dnevnikov bodo objavljene zadnje številke za tombolski dobitek.

Kdor bo zadel tombolski dobitek, bo pozvan k žrebanju. Žreb bo določil, kateri dodatni tombolski dobitki mu pripada.

Se vedno vršimo malo knjižno žrebanje!

»SVETOVIM« naročnikom in bralcem!

Zaradi nepredvidenih tehničnih ovir, ki so nastale pri tisku 12. knjige I. letnika: »Tajnosti narave«, sporočamo, da bo omenjena knjiga izšla z zamudo, kar naj spoštovani naročniki in bralci blagohotno vzamejo na znanje! — Knjige II. letnika bodo izhajale redno!

KULTURNI OBZORNIK

Knjiga o življenju med Eskimi

Slovenčeva knjižnica je na koncu prvega letnika dala svojim naročnikom zanimivo časnikarsko reportažo iz Aljaske in življenja zlatosledcev pod naslovom »Veliki beli molck«. Je to literarno spretno prikazana zbirka raznih značajev in usod ljudi, ki se zatekajo v polarne kraje in skušajo obogatiti s iskanjem zlata rude. Nekaj podobnega je zdaj izdala založba Jutrove »Dobre knjige«, namreč znano pripovedovanje češkega polarnika Jana Welzla dvema češkima časnikarjema, ki sta potem njegovo pripovedovanje napisala in izdala pod naslovom: »Na zlatem severu«. To je: življenje na severu na Aljaski, ob bregovih Severnega ledenega morja, ob Beringerjevi cesti, med otoki Nova Sibirija, Franc Jožefova dežela, Sveti Lovrenc itd. in ta Čeh je postal celo glavar Eskimov na otoku Nova Sibirija, kjer morda živi še danes in poveljuje svoji novi domovini, baveč se s trgovino in prebivajoč samo v svoji — jami kot prvi prvotni jamski človek. A vendar je evropski znanosti poklonil to zanimivo knjigo in na svoj način pripomogel k poznavanju krajev, katerim so posvečali svoje življe-

nje taki raziskovalci, kakor so Amundsen, Nansen, Rasmusen in drugi.

Prevajalec Božidar Borko je prav storil, da je knjigi napisal kratek uvod, v katerem nas je seznanil z življenjsko zgodbo Jana Welzla, pa tudi s postankom te knjige. Kot preprost ključavnica je šel Welz za delom v Rusijo k taktar projektirani sibirski železnici. Ko je ta stekla, se ni odpravil domov, temveč na sever Sibirijske in od tam v arktične kraje. Tu je preživel nad trideset let in postal celo glavar Eskimovskega otoka. Kako pa je prišla knjiga do nas? Leta 1924 se mu je blizu Amerike razbila polarna ladja in brez vseh dokumentov se je rečil v Ameriko. Te oblasti so ga poslale »po šuš« v Evropo na Češko. Toda prišel je le do Hamburga, kjer si je hotel zaslužiti toliko, da se vrne nazaj. In tedaj je bil svet poln Amundsenove nezdode. Welz se je javil brnskimi »Lidovim novinam«, ki so popularizirale ime tega »češkega Eskimca«. Ko se je čez nekaj let zopet povrnil v domovino, sta ga dva časnikarja — Golombek in Valenta — dva meseca izpraševala o življenju na severu in njegovih doživljajih sploh ter je iz tega nastala pričujoča knjiga, ki je preve-

dena že v mnoge jezike ter je žela priznanje znanstvenikom in bralcem.

Knjiga je vsekakor znanstveno zanimiva, čeprav kot literarno delo ne sega preko povprečnosti. Literarno vzeto je delo časnikarska reportaža, ki ne kaže umetniških prijemov kakor n. pr. imenovani »Veliki beli molck«, prav tako delo žurnalista. Zato pa se doje bralca, zlasti še etnologa in zemljepisca s kopico dokumentov o teh krajih, potih in ljudeh, ki še niso raziskani evropskemu človeku, ter nam pomenijo še vedno fantastično eskotiko. Verjamem, da so Welzova pripovedovanja in pričevanja resnična ter prav zato plodna, privlačna in zanimiva tudi za navadnega bralca.

Welz je tu v devetih poglavjih podal svoj življenjski in trenutni, ko se iz srednje Sibirijske poda na neznan pot na sever, o katerem je vedel samo to, da se da tam dobro živeti in morda obogatiti. Najprej opiše zelo razgibano vso dolgo pot preko vse Sibirijske proti Lednemu morju, vožnjo s severnimi jeleni, težave pri prehodu čez široke reke, dokler ne pride do Arktičnega morja, kamor gre z ribiško ladjo na lov na kite. In prav ta lov na kite je opisan izredno nazorno in zanimivo. Potem pa se nastani kot moderni Robinzon na samotnem otoku, kjer si mora najprej preskrbeti »stanovanje«, to je jamo v led in zemljo. Odelej je

trideset let prebil v takšni jami, ki si jo je seveda podaljševal in jo priredil za trgovino in skladišče premoga, blaga, lesa, kožuhovine itd., predmete, s katerimi se v teh krajih da trgovati. Kot praktični Čeh se ni hotel vdati pustolovskemu iskanju zlata na Aljaski, kakor toliko in toliko tisočev iskalcev sreče, temveč je poiskal srečo kot trgovec med njimi. In ta trgovina se mu je razrastla v veletrgovino: zamenjavaj je blago in trgoval zdaj na ogromnem ozemlju med Aljasko, Arktičnimi otoki in Ameriko, nekako tako, kot prvi po naših pojmiš sam: kakor če bi šel v Nju Jork po blago in ga potem prodal po evropskih mestih. Koliko truda, napora, nečloveških prizadevanj in trpljenja ga je stalo takšno življenje, si lahko mislimo. Vse to je opisano v tej knjigi v prvih štirih poglavjih. V teh je v srednjo on in njegova usoda, vendar pa v zvezi s celotnim življenjem v teh krajih med Eskimi in belimi polarniki, bolj zanimiva pa so naslednja poglavja, kjer opisuje etnografske posebnosti krajev, navade in šege Eskimcev, teh sodobnih »jamskih ljudi«, katerih kultura mestoma pač ni dosti naprednejša, kakor naših jamskih ljudi iz predtisočletij. Toda tudi tja že prihaja civilizacija, kakor se vidi iz zadnjih strani knjige. Zanimiva so poglavja o snagi v eskimski koči, o bo-

leznih, o rojstvu in smrti, o jeziku in veri. Zlasti zaradi teh poglavij bo ta knjiga imela vedno veliko ceno, saj tu priča o eskimskem življenju človek, ki je trideset let preživel med njimi in ni prišel med nje samo kot najet reporter zaradi senzacije, kakor n. pr. pisec »Velikega belega molcka«. Zadnja poglavja o boleznih, ko je po nujni razmer Welz postal zdravnik, ter o strahotah sodstva — glavno zaradi tiho-tapljenja žganja, ki je prvi strup za Eskimovce — so zlasti zelo napeta in močno podana. Zaradi poštenosti in praviloljubnosti je postal ta Čeh, ki so ga Eskimi klicali »Medvedjejeck«, »Arktični Bismarck«, končno njih glavar »Moojo Ojaska«, kar je še zdaj, če ni umrl. Toda tudi kot glavar je ostal predvsem — trgovec...

Takšna je vsebina tega zanimivega dela in tudi njegova cena. Ne smemo knjige ocenjevati kot literarno delo, ker je samo preprosta časnikarska reportaža, je pa avtentično pričevanje o življenju na Lednem morju človeka, ki je tam preživel najlepša svoja leta kot enak med Eskimi, dokler ga njegova višja kultura ni postavila za vodnika plemena. Zanimiva pustolovščina podjetnega Čeha, ki je rodila tudi zanimivo in edinstveno knjigo.

Samo velika škoda, da knjigi ni priložena najlepša pisana kartica, ki bi bila nujno potrebna. M.

Kaj je novega pri naših sosedih?

Z Gorenjskega

Svetovalci delovne fronte v pravnih zadevah bodo ljudem na razpolago glede na razne navedbe v Kranju vsak ponedeljek in petek. V St. Vidu ob Savi bodo poslovali dne 13. septembra, v Radovljici 11. oktobra, na Jesenicah 5. septembra, 3. oktobra in 31. oktobra, dalje v Trzinu 17. oktobra, v Kamniku 28. septembra in 26. oktobra, v Domžalah 24. oktobra, a v Litiji bo tozadevna posvetovalna ura posebej označena.

Smrt gorenjske korenine. V Novi vas pri Lescah na Gorenjskem je po kratki in mučni bolezni umrl 38 letni Jožef Debeljak-Noč, posestnik in izdelovalec cementnih predmetov. Pokopan je bil v sredo, 23. avgusta, na pokopališču v Lescah. — V Celovcu pa je umrla 78 letna hišna poslastnica Neza Makova.

Odlikovana koroška vojaka. Albert Dertnig, podčastnik nemške vojske, je bil odlikovan z železnim križcem 2. razreda. Z istim odlikovanjem je bil tudi počasten višji desetnik Simon Šternik.

S Spodnje Štajerskega

Razstava v celjski ljudski knjižnici. Dne 15. avgusta so nanovo odprli celjsko ljudsko knjižnico in hkrati je bila odprta tudi razstava slik na steklo. Tozadevne slike so odbrali iz velike zbirke spodnještajerskih slik na steklo.

Uprizoritev športnega filma v Ptuj. V sredo, 23. avgusta t. l. je športna zveza v Ptuj predvajala pester športni film, ki se zanima za vse ljubitelje športa. Film »Z nami« prikazuje lahko atletiko, igranje z žogo z roko, dalje tenis in zimski šport. Videti so tudi prizori z velikih nemških lighthotelskih prireditiv iz leta 1939. Slednjič je na sporedu tudi film z romantične vožnje s čolnom od Triglava — po raznih ovinkih — pa tja čez Bosno do Jadranskega morja.

Razne nesreče. Šestnajstletni Friderik Kropaj iz Selnice ob Dravi, mariborski okraj, je tako nesrečno padel, da si je zlomil piščal na levi nogi. — Pri delu s traktorjem si je 41 letni Mihael Mironov iz Maribora poškodoval levo nogo. — Močno se je poškodovala 61 letna Uršula Tomazič iz Oplotnice pri Mariboru, ko je pri delu padla z lestvice. Vsi ponesrečenci se zdravijo v mariborski splošni bolnišnici.

Zupnja sv. Barbare je upravno deljena sodnemu okraju Maribor-okolica, dočim je prej spadala pod sodni okraj Sv. Lenart. Vsi ostali deli okraja Sv. Le-

Malomarna zatemnitev kaznovana

V dobi od 15. avgusta 1944 do 24. avgusta, so bile kaznovane zaradi zatemnitvenih predpisov sledeče osebe:

Bojina Josip, Ulica III. maja št. 3; Pogacnik Vida, učiteljica, Gledalska ulica 10; Tomsić Franc, gostilničar, Rimska cesta št. 4; Sodič Jože, upravnik »Slovenca«, Trdinova ulica 2; Kuret Vladimir, višji uradnik, Kersnikova ulica 6; Zupančič Srečo, Medvedova 4-I; Stigljek Franc, Bavornikova 13; Dr. Bon Alojzij, zdravnik, Gledalska 16; Pogacnik Josip, fotograf, Ulica III. maja št. 8; Molnar Ilonka, obrtnica, Gajeva ul. 8; Gale Alojzij, čevljar, Bezenškova ul. 19; Mencej Janez, čevljar, Streliška ul. 22; Zrinca Irena, Hradečkega cesta 41; Verovšek Marija, šivilja, Rožna ulica 27-III; Bree Matej, inspektor, Dunajska cesta 87; Pehaj Jože, brivec, Miklošičeva 3-II; Kušar Mihael, posestnik, Rožna dolina IX-5; Dolinar Alojzij, tehnik, Hotimirova 8; Groselj Lucija, gospodinja, Cernetova 18; Dr. Orlić Anton, zastopnik drž. pravobranstva, Križevniška 6-III; Mizerit Desiderij, trgovski poslovođa, Baranova ulica 9; Kočmur Marjan, fotografski mojster, Društvena ul. 5, že tretjič kaznovan; Čerček Viktor, zobozdravnik, Gajeva ulica 10; Azman Franc, posestnik, Tržaska cesta 136; Jus Milena, kuharica, Levstikova 19-III; Koritnik Stefan, zasebnik, Pokopališča 22; Jakše Josip, upravnik pošte, Dunajska 15-II; Zvab Marija, trgovka, Kalanova 16; Zupančič Matija, lesni trgovec, Florjanska 20; Zupan Just, trgovka, Drenikova 12; Vokac Franc, industrijalec, Krekov trg. 10-II; Tabor Josip, trgovec, Erjavčeva cesta 3; Dr. Šubič Milan, odvetnik, Trdinova 2-I; Dr. Šušter Josip, sodnik okraj. sodišča, Kotnikova ul. 13-III; Sever Maks, trgovec, Gosposvetska št. 5; Saksida Angel, pleškar, Gosposvetska 12; Strojanski Inka, trg., Ulica Stare pravde št. 1; Podkoritnik Vera, kotnikova cesta 19-III; Petrić Anton, kinooperator, Tovarniška ul. 29; Baligač Ivan, kabinetski, Beethovnova ul. 14-II; Dolan Janez, trg., Potočnikova ul. 8; Ton Jož, frizer, Vodnikova št. 97; Krišič Polid, modistka, Trešnjakova ul. št. 1; Kenda Eleonora, uradnica, Mestni trg 17-II.

nart spadajo sedaj pod okrajno glavarstvo Ptuj. Pri Sv. Martinu pri Vurbergu so ustanovili nov poštni urad. Velike za sluge za to in razne druge nove ureditve ima krajevni skupinski vodja veletrgovec Hans Kastainschegg. Svoječas na veat, da je dupleški most poškodovan, ne odgovarja resnici.

Iz Srbije

Prireditve srbskih begunskih otrok v Valjevu. Srbska begunska mladina iz begunskega doma v Bogovači je nedavno nastopila s kulturno prireditvijo v Valjevu. Valjevčani so se njihove prireditve polnoštevilno udeležili ter so za begunske otroke zbrali med sabo nad 100.000 dinarjev. Za male begunčke so pripravili tudi precej obleke in hrane.

Zanimivosti s beogradskega trga. Posamezni beogradskega trga so zaradi sedanega vojnega časa precej spremenili svoj značaj. Na njih ne dobijo samo zelenjave, sadja, dinj in lubenic, temveč tudi vse predmete, katere so prej prodajali samo starinarji. V tem pogledu je

posebno zanimiv trg Kaleniča gumno, kjer ljudje prodajajo najrazličnejše stare predmete. Na trgu si lahko ogledaš in kupiš do 50 let stare salonske obleke, najrazličnejše slike, knjige z originalnimi podpisih starih srbskih pisateljev in pesnikov, razne preproge, za katere trde, da so bile lastnine znanih srbskih kulturnih delavcev kot n. pr. Janka Veselinoviča in podobno. Tako prodajajo ljudje vse, česar sedaj neobdono ne potrebujejo, samo, da lahko pridejo do sredstev in stvari, brez katerih tudi pri vsem skromnem življenju ne morejo biti.

Sistemizacija profesorov in učiteljskih mest v Srbiji. Srbski prosvetni minister je pozval vse ravnatelje gimnazij in učiteljskih naj mu nemudoma pošljejo sezname vseh nastavljenih učnih moči radi sistemizacije njihovih mest.

Knjigo dr. Franca Grivca:

Narodna zavest in boljše vize
dobite v vseh knjigarnah.

Zbirajmo bučno seme za predelavo v olje

Nekateri kmetovalci so že začeli krmiti buče. Pri tej priliki je treba opozoriti, da imajo bučnice visok odstotek prvovrstnega olja. Zato je v današnjih časih velika škoda, če gre to seme brez haska v izgrubo, namesto da bi se porabilo za izdelavo olja. Sedaj ko je položaj v prehrani prebivalstva ljubljunske pokrajine tako težak in bo tudi težko dobiti potrebne maščobe, se mora bučno seme prav do zadnjega zbrati in izkoristiti. Zato trgajte le zrele buče, poberte iz njih vse seme, ga dobro posušite in spravite na suhem prostoru. Kmetovalci se pri tem opozorjajo na določbe k naredbi o povešanem pridelovanju oljnih rastlin z dne 4. aprila t. l. Služb. list 26, po katerih so kmetovalci dolžni sejati oljne rastline, in sicer sončnice ali pa buče. V teh določbah je točno predpisana najmanjša množina oljnih semen, t. j. sončnic ali bučnic, ki jo mora kmetovalec z ozirom na svojo obdelano površino jeseni oddati. Ako torej kdo ne pridela dosti sončnic, lahko odda namesto njih tudi bučno seme, samo da zbere zadostno količino, ki je zanj predpisana z ozirom na obseg njegove kmetije.

Z oddajo oljnih semen pa so združene tudi znatne ugodnosti, in sicer dobi kmetovalec poleg cene za oljno seme okroglo eno petino iz njegovega semena izdelanega olja po uradni določeni ceni, razen tega pa tudi polovico na njegovo seme odpadajočih oljnih tropin. Nasprotno pa so za onega, ki ne bi zadostil zahtevam zgoraj navedenih določb in ne bi oddal predpisane količine oljnih semen, določene obitne kazni. Glede na ugodnosti, ki jih ima kmetovalec pri pridelovanju oljnih semen zase in glede na nužno potrebo za preskrbo prebivalstva s maščobami, mora veljati letos za vse kmetovalce zahteva, da do zadnjega zberejo vse bučno seme, ga skrbno shranijo in pripravijo za oddajo.

Dekletu na pot v življenje

DAJ MI SVOJE SRCE
180 strani, broš. 35 lir, vezano 50 lir.
LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI
Pred škofijo 5 Miklošičeva c. 5

Sport

V soboto in nedeljo se bodo pomerili

naši najboljši igralci v odbojki. Pomerili se bodo v trojkah. Za zdaj je prijavljenih še veliko število trojk in vse kaže, da se bo njihovo število do sobote še znatno povečalo. Vse tekmovanje bo izvedeno na igrišču kopališča na Ljubljani, česar to kopališče še ni doživelo. Tekmovanje je razdeljeno na tri skupine: dame (igralce bodo po štiri na vsaki strani), juniorji do letnika 1926 in mlajši, ter starejši seniorji. Najmočnejša bo zadnja skupina, kjer bo tudi konkurenca najhujša. Lepo bodo zastopana tudi dekleta. S tem sestavkom valimo vsa odbojkaška moštva, da tudi oni pridejo in postavijo svojo najboljšo trojko. Tekme se bodo začele v soboto popoldne in bodo trajale v nedeljo ves dan oziroma bo tekmovalni čas razdeljen z ozirom na število udeležencev.

Tekme v trojkah bodo gotovo zanimive, saj bodo prvič izvedene v javni tekmi. Zanimanje za srečanje je že zdaj veliko in igralci bodo gotovo poskrbeli, da bodo gledalci prišli na svojo račun. Najboljše trojke bodo dobile lepa praktična darila.

V nedeljo spet na dirkališče!

Javili smo že, da bodo kolezarji spet nastopili, in sicer v nedeljo, 27. t. m., ob 15.30 na Hermesovem dirkališču. Prireditve organizira Slovenska kolesarska zveza in razpisuje obemem tudi prvenstvo Slovenske kolesarske zveze za senjorje in juniorje, ki ga bo vsaka kategorija zase vozila po načinu ciljev. Bo to zelo naporno in za gledalce prav zanimivo tekmovanje. Razen teh prvenstvenih točk, ki bosta kot 4. in 6., bodo na sporedu še: dirka senjorjev v več skupinah s finalom, dirka juniorjev v dveh skupinah s finalom, dirka kolesark a) skupine, dirka turistov, dirka kolesark b) skupine, dirka juniorjev, ki se prej niso pislirali in kot zaključna bo še privlačna izločilna dirka senjorjev. — Tajnik.

Spored bo torej prav pešter in bodo gledalci deležni spet nekaj nedeljskih popoldnanskih ur prijetnega športnega utitka.

Nekaj glavnih nagrad, med katerimi bo najpomembnejši prehodni pokal za seniorsko prvenstvo Slovenske kolesarske zveze, bo razstavljen na ogled v izložbah »Batovce« palače v Selenburgovi ulici.

Navodila za posetnike prireditve

Kar se tiče vatopnice, je predpoda istih v trgovini Solár (Tavčarjeva ulica) in v Potovalnem uradu (Gosposvetska cesta); v nedeljo dopol. od 10 do 12 pa pred Batovo palačo in na blagajni Hermesovega stadiona. Popoldne bo blagajna odprta ob 13.30. Za obiskovalce, ki pridejo s kolesi, je vstop samo pri stranskem vходу od gorrenjski pragi, kjer bo tudi prevzem koles v garderobo. Po končani prireditvi je za te kolesarje izhod tudi pri istih vratih. Da ne bo od strani ostalih obiskovalcev prireditve raznih priroč, prosimo omenjene kolesarje, da se strogo drže omenjenih navodil.

Ker je na prvi prireditvi precej gledalcev, posebno mlajših, zasedo prostor tudi pred ograjo dirkališčne proge, prosimo, naj se v notranjem prostoru ne nahaja noben obiskovalec razen komisije, novinarjev in osebja Rdečega križa.

Slovenska kolesarska zveza — službeno. Upravni odbor popravlja objavljeni raspis v toliko, da nagradni pokal v skupini senjorjev ni prehodnega značaja, temveč ali ga zmagovalce pribori v trajno last takoj po prvi zmagi. — Upravni odbor SKZ.

Slovenska kolesarska zveza — službeno. Seja upravnege odbora bo danes ob 19 na igrišču ZSK Hermes, Vljudno vabljeni: Djordjevič, Glavič, Kos, Sernes, Kejnarič, Poljšak. — Tajnik.

Obvezen sestanek dirkačev. Upravni odbor SKZ poziva vse dirkače ki bodo nastopili v nedeljo, dne 27. t. m., da se sigurno udeležijo sestanka ki bo danes ob 20 na igrišču ZSK Hermes. — Tajnik.

CRKOVNICA

—————
a-a-a-a-a-č-č-e-e-e-
h-i-i-j-k-k-m-m-
m-n-n-n-n-o-o-o-
p-r-r-t-t-u-u

Iz 30 črk poleg danih dveh sestavi 6 besed, ki pomenijo v drugačnem redu naslednje: slovenski; slovnica (u. 1869); prebivalci mesta v zapadni Srbiji; mesto v Ukrajini; raki po levitvi; kdor kaže pot; slovnisko število.

Rešitev crkovnice iz zadnje številke:
Zelodec; ozemček; požeruh; Polžovo; senožet; Vipolže.

KINO »UNION«

Mogočna filmska umetnina o genialnem državniku, »zeloženem« kanclerju, ustanovitelju drugega Reicha
»Bismarck«

Iz razcepelne slavobne »Nemške zveze« je po njegovih sposobnostih in nevenljivosti zaslugi nastala Velika Nemčija. Paul Hartmann, Friedrich Kayser, Maria Koppenhöfer, Werner Hintz, Ruth Hellberg, Käthe Haack, Lil Dagover, Karl Schönböck. — Zaradi dolžina filma predstave ob 16.30 in 19.

KINO »SLOGA«

Heinrich George v zabavnem filmu — polnem ljubezni, vina in nebeških razmer v Pelargoniji
»Obesite ga«

Sodelujejo: Gustav Knuth, Jakob Tiedtke, Maria Landrock, Charlotte Witthauer itd.
Predstave: ob 16 in 19 — v nedeljo ob 15, 17 in 19.

KINO »MATICA«

Film o življenju »kralja« današnjega valčka in njegovih dveh sinov
»Nesmrtni valček«

Priljubljene svetovnoznanne melodije. Paul Hörbiger, M. Andergast, Hans Holt.
PRESTAVE ob 16 in 19.

KINO »KODELJEVO«

Prelepa filmska umetnina iz kraljestva nesmrtne Bachove in Brahmove glasbe
»Čarobne gosli«

Witt Quadflieg, Gisela Uhlen, Paul Hörbiger.
Predstave ob delavskih ob 19, v nedeljo ob 15, 17 in 19.

Zahvala

Vsem, ki ste z nami sočustvovali in nas tolažili ob prebriski in prerani izgubi nad vse ljubljene moža, brata, strica, svaka in zeta, gospoda

Bogota Mavroviča

se tem potom najiskreneje zahvaljujemo. Posebna zahvala je podkopovniku Dežmanu, ki je poskrbel, da so se prepeljali zemski ostanki iz Poljan na šmihelsko pokopališče. Najlepša hvala g. šefu Jožetu Kobjetu za naklonjenost in vsem, ki so na kakršen koli način pomagali, da sem naša svojega pokojnega moža, č. duhovščini, g. kuratu za vodstvo pogreba, pevskemu zboru, stanovskim tovarišem ter vsem, ki ste zasuli njegov prežgodnji grob v venci in šopki ter ga spremili na njegovi zadnji poti.

Novo mesto, 17. avgusta 1944.

Zaluzjoči:
Marija, žena
in ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

Službe dobe
SLUŽBA CERKVENIKA
PRI SV. JAKOBU
v Ljubljani za župnijske cerkve istotam je razpisana do 31. sept. 1944. Prosilci naj vložijo pismene prošnje od 29. avg. do 11. sept. v uradni urah pri župnem uradu sv. Jakoba v Ljubljani, kjer določi tudi ustanova pomenila. V poštev pridejo prošnje s družinskih članov, ki pomagajo pri snajenju cerkve in zvonjenju

Prodamo
Lesene otroške POSTELJICE
ohranjene kot nove, ugodno naprodati in trgov. »Ogled.« Mestni trg 3, vhod skoz vrata.

PEGE IN LISAJ
vam zanesljivo od-
strani »ALBA« kreme
DROGERIJA KANČ,
Zidovska ulica t. d.

DIVAN
kubinski omaro, kratec-
deno, kitaro in izle-
tajo okoli, ki je po-
maga pri snajenju
prod. Janševa 15. c.

MRCES IN GOLAZEN
uš. stenice, bolha,
šurka, moke, mlk,
podzra, volčurje in
bramzje, zanesljivo
pokonefte s strupom
ki ga dobite v drog-
riji KANČ, Zidovska t.

BANČNI ZAVOD
najno išče
uradnika
ali
uradnico
ki dobro obvlada
nemško in strojepis.
Javitli se
DELOVNEMU URADU
Gosposvetska cesta 17.

Gospod. POMOČNICA
pride na plačeno
za vasa gospodinjstva dela
se sprejme za 1. sep-
tember. Plača in hra-
na dobra. — Naslov v
upravi »Slovenca« pod
št. 7361. (b)

KUHARICO
perfektno sprejemam.
Hrana in plača dobri.
Naslov v upravi »Sl.«
pod št. 7524. (b)

Frizersko POMOČNICO
in vajenico proti pla-
čilu sprejme Kamena-
rič Toma, Gradliške 7.

RADIO »ORION«
5 ceval, odlične kaka-
rosti, model 1940, pre-
dani ali zamenjam za
prav tako odlične po-
gledljiv šivalni stroj.
Naslov v upravi Slo-
venca pod št. 7459. i

Razno
STENICE
vam uničimo s plinom,
stanovanje takoj upo-
rabno. Naslov pošite v
zaprti kuverti v
upravi »Slovenca« pod
»Diskretno« 7497. (r)

Radio
RADIO »ORION«
5 ceval, odlične kaka-
rosti, model 1940, pre-
dani ali zamenjam za
prav tako odlične po-
gledljiv šivalni stroj.
Naslov v upravi Slo-
venca pod št. 7459. i

Živali
PIŠKE
in piščance prodam. —
Naslov v upravi »Sl.«
pod št. 7513. (j)

Pohištvo
SPALNICE
plešane in orhove.
dobite pri mizerstvu
»Stigle«, Trata 27. —
Dravlje. (8)

Prodaj
zavodi selitve: kompl.
jedilnico iz orhovine
(velika kredenca ter
raztegljiva miza, šest
foteljev in polica za
knjige), lesenice itd.
Ogled v nedeljo od
8 do 12 dop. Naslov v
upravi »Slov.« pod
št. 7517. (8)

Pohištvo
NALIVNO PERO
z vtičnim imenom
na držalniku sem iz-
gubil. Najditega pro-
sim, da mi ga vrne
proti večji nagradi.
Kakor je za nje vredno
vredno pero I. P. —
Krojaška 5-III. (p)

Poizvedbe
HISO ali »VELO«
novejši, v Ljubljani,
do 900.000 lir, s hipo-
teko tudi več, kupim.
Gradnja — Cankarjevo
nabrežje 15. (p)

Kupujte knjige Sl. knjižnice!

Zapustila nas je po dolgi, mučni bolezni naša draga mama, stara mama, gospa
Marija Lap
posestnica v Komendi

Pogreb bo v soboto, 26. t. m. ob 5 pop. v Zal, kapele sv. Jožefa, na pokopališču k Sv. Križu.

Zaluzjoči sinovi, Marija Miklave, hčerka, in družina Brezvišek.

XXXIV.
Zadoščene.

Težka glavica sprehodne palice je našla svoj cilj in s strahovito močjo priletela Brucku na glavo. Mož je težko dihnil in obvisel na okenskem zidu. Od zadaj se je čul strašen krik. Anton ni izgubljal časa. Skočil je na okno, prijel moža pod pazduho, napel vse moči in ga dvignil iz sobe. Tedaj je počel samokres in začutil je trenutno skelečo bolečino v desnih ramih, kakor bi ga nekdo z rabeljenim železom podrgnil po koži.

V naslednjem hipu je bil odvrgl svoje skoraj nezavestno breme v travo, ne menč se za nevarnost, v katero se je podajal, vzpel na napol odprto okno in zlezal v sobo.

Tu se mu je nujil prav grozoten pogled. Videl je Becka, ki je imel usta zamašena in bil z rokami in nogami privezan na stol, da se ni mogel gati. Zraven njega je grozeče stal Danijel Bruck, ki se mu je debeli obraz krčevito pačil. V tresočih se roki je držal samokres, ki ga je s kletvico sprožil naravnost proti nečaku.

Anton je krepko stisnil palico; to ni bil čas za lepe pomisleke; Beck je bil v veliki smrtni nevarnosti — ako že ni bil mrtev.

Zavihtel je zasilno orožje in je pomeril Brucku naravnost v glavo.

Anton je krepko stisnil palico; to ni bil čas za lepe pomisleke; Beck je bil v veliki smrtni nevarnosti — ako že ni bil mrtev.

Zavihtel je zasilno orožje in je pomeril Brucku naravnost v glavo.

ŽOGA SREČE

— njegov najboljši prijatelj sem — zaradi tega hočem vedeti vse, kar mi morate povedati.«

»Njegov prijatelj ste?« je vprašala dekle. In, ko je Anton prikimal, je še pristavila: »Potem vam moram povedati.«

»Čeprav je bil Anton ves besen od nepotrpežljivosti, je moral čakati, da je moglo dekle iznova zbrati svoje moči.«

»Zmerom sem se ga bala,« je šepnila, »ker ima tak velik, debel obraz in grde roke; ko me je včasih gledal, mi je bilo, kakor bi me tiste oči hotele predrti...« Znova se je zadržila.

»Imate gospoda Danijela Brucka v mislih?« je vprašal Anton, in ko je prav tiho zašepetala »da«, je nadaljeval: »Toda hitro mi povej! Koga imata v tisti sobi? Jeli gospod Beck?«

»Da! Umoriti ga hočeta, mislim!«

»Potem pa pojdi!« takoj nazaj in mi pokažite tisto sobo!«

Anton jo je iznova prijel za roko. V njem je več gorelo.

»Ne — ne! Ne morem!« Dekle je pričelo ihteti. Anton jo je začel vleči s seboj.

»Jaz bom pazil na vas!« je rekel.

»Nič zalega se vam ne bo zgodilo, vam obljudbam!«

Na te besede je premagala strah in stopala zraven njega.

»Iti morava naokoli v ozadje hiše!« je šepnila, ko sta dospela do sprede-
nje trate.
»Pa hitro!«
Anton je napeto siknil to zapoved. V tistem hipu se je nekje iz hiše zaslišalo nekaj, kakor pridušen krik. Zgrabil je dekle za roko in zdirjal okrog hišnega vogala. Na mehki trati niso njune stopinje povzročile nika-kega šuma.
»Notri — tam notri!« Dekle je z drhtečim prstom pokazalo proti neku oknu v pritličju, skozi katero se je svetila luč.
»Stopite k zidu, pa ne delajte hrupa!« je velel Anton.
Ko je dekle to storila, kakor ji je velel, je sam tiho stopil k oknu, da bi pregledoval. Srce mu je burno utripalo. Šinila mu je strašna misel v glavo, da je Beck že mrtev. Mogoče je bil tisti pridušen krik njegov poslednji glas na zemlji...
V sobi ni mogel videti, ker je bil zastor spuščen navzdol.
Šel je po prstih k dekletu.
»Kje pridem lahko v hišo?«

»Samo skozi zadržna vrata, ki so vedno zaklenjena, kadar prvega slugo ni doma — in nočoj ga ni!«
Anton si je belil glavo, da bi mu kaj pametnega prišlo na misel! Spoznal je, da je bilo nujno potrebno, da nekaj stori in da mora storiti hitro, pa naj bo kar že hoče.
Nemudoma se je vrnil pod okno. Kakor je bilo videti, se s surovo silo ni dalo nič napraviti. Pomagati si je moral drugače.
Vzdignil je palico in dregnil z železnim okovom v okensko šipo. V nočni tišini je to povzročilo predirljiv šum, ki ni bil prijeten za uho.
Ždel je v sencni zidu, da ga nikdo ni mogel opaziti. Slišal je, da je nekdo porinil stol nazaj, nato so se začele stopinje, in je videl, da se je zastor premakel. Eden možakov v sobi je bil stopil k oknu, da bi videl, kaj hrušč pomeni.
Nekdo se je oglasil.
»Nekdo je bil zunaj!« je rekel.
»Grem pogledat, kdo je.«
»Ne bodi neumen!« je rekel drug glas bolj zadaj v sobi. Toda prvi je nekaj zamomljal in potegnul okno kvišku.
»Ste vi,« gospod Bruck?« je rekel Anton z glasom, katerega je skušal kolikor mogoče potvorniti.
»Preklet! Kdo je? In kje ste?« je viknil možki pri oknu in se sklonil se bolj ven.

Anton je krepko stisnil palico; to ni bil čas za lepe pomisleke; Beck je bil v veliki smrtni nevarnosti — ako že ni bil mrtev.
Zavihtel je zasilno orožje in je pomeril Brucku naravnost v glavo.

Anton je krepko stisnil palico; to ni bil čas za lepe pomisleke; Beck je bil v veliki smrtni nevarnosti — ako že ni bil mrtev.
Zavihtel je zasilno orožje in je pomeril Brucku naravnost v glavo.